

**Prirodno-matematički fakultet
Društvo matematičara i fizičara Crne Gore**

OLIMPIJADA ZNANJA 2016.

**Rješenja zadataka iz HEMIJE
za IV razred srednje škole**

1. Odredite nukleotidni sastav djelova dvolančane DNA ako u mRNA sadržaj adenina iznosi 21, citozina 25, guanina 24 i uracila 30 procenata.

Rješenje:

za prvi lanac: A – 30% , C – 24%, G – 25%, T – 21% ..... 3 boda
za drugi lanac: A – 21% , C – 25%, G – 24%, T – 30% ..... 3 boda
ukupno: **6 bodova**

2. Navedite pravac kretanja peptida glu-gly-ala-glu (ostaje na startu, kreće se ka anodi ili katodi) u procesu elektroforeze pri pH 2.2; 3.2; 6.0; 7.0. pK vrijednosti glutaminske kiseline su $pK(\alpha\text{-COOH})=2.2$, $pK(\gamma\text{-COOH})=4.2$ i $pK(\alpha\text{-NH}_2)=9.8$

Rješenje:

a) ide ka katodi (pozitivno je naelektrisan)
b) ostaje na startu (izoelektrična tačka)
c) ide ka anodi
d) ide ka anodi
..... 4 x 2 boda = **8 bodova**

3. Pri hidrolizi skroba u prisustvu specifičnih enzima (amilaza) pored maltoze dobija se još jedan disaharid – izomaltoza. Napisati njegovu Haworthovu formulu.

Rješenje:

D-glukopiranozil-1 α -6-D-glukopiranoza ..... **8 bodova**

4. Napisati strukturnu formulu heterocikličnog jedinjenja koje ulazi u sastav:
a) mokraćne kiseline, b) vitamina B₆, c) triptofana d) porfirina e) hinina

Rješenje:

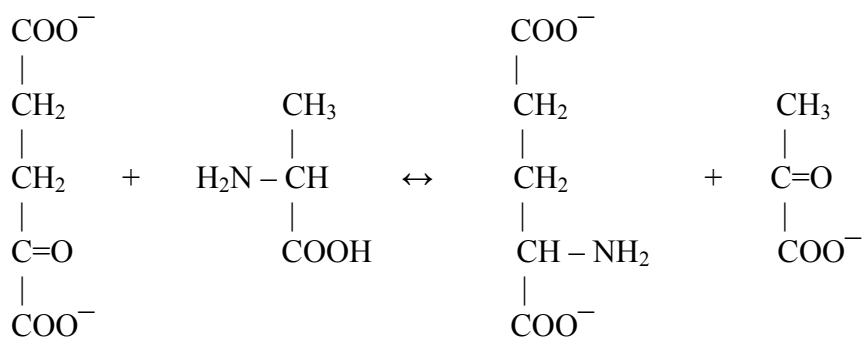
a) purin, b) piridin c) indol d) pirol e) hinolin

..... 5 x 2 boda = **10 bodova**

5. Koji proizvodi nastaju pri transaminaciji između α -ketoglutarata i alanina: a) aspartat i laktat, b) glutamat i laktat, c) glutamat i piruvat, d) glutamin i asparagin
Napisati jednačinu reakcije.

Rješenje: c)

..... 2 boda

..... 6 bodova

ukupno: **8 bodova**

6. Maksimalno dozvoljena koncentracija holesterola u krvnom serumu je 240 mg u 100 cm³. Ova vrijednost prevedena u molarnu koncentraciju iznosi 6.217·10⁻³ moldm⁻³. Koliko iznosi Mr holesterola?

Rješenje:

$$c = n / V = m / M \cdot V$$

$$Mr = m / M \cdot V$$

Masa holesterola u 1dm³ je 2.4g

..... 2 boda

$$Mr = 2.4\text{g} / 6.217 \cdot 10^{-3} \cdot 1\text{dm}^3$$

$$Mr = 386$$

..... 2 boda

ukupno: **4 boda**

7. Pored svake reakcije navedite klasu enzima koji je katalizuje:

- a) L-glutamat + H₂O + NAD⁺ → 2-oksoglutarat + NH₃ + NADH _____
- b) L-aspartat + 2-oksoglutarat → oksalacetat + L-glutamat _____
- c) D-glukozo-1-fosfat + H₂O → D-glukoza + ortofosfat _____
- d) Oksalat → formijat + CO₂ _____
- e) L-glutamat → D-glutamat _____

Rješenje:

- a) oksidaza   b) transferaza   c) hidrolaza   d) liaza   e) izomeraza

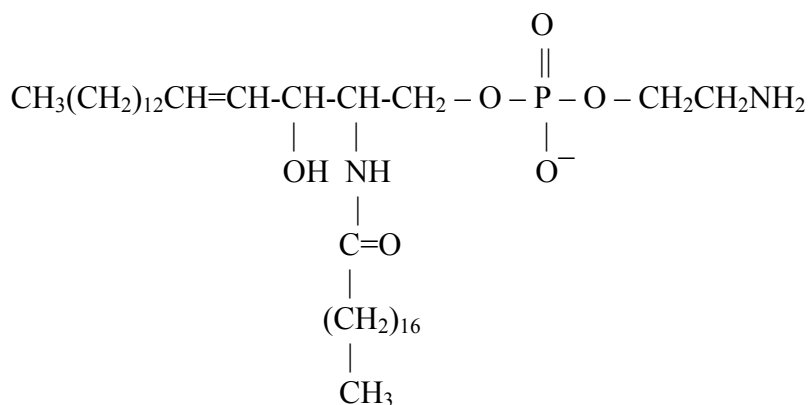
..... 5 x 2 boda = **10 bodova**

8. Napisati formulu i naziv sfingolipida koji hidrolizom daje sfingoizin, stearinsku kiselinu, fosforu kiselinu i etanolamin (kolamin).

Rješenje:

Sfingomijelin

..... 2 boda

..... 6 bodova

ukupno: 8 bodova

9. Navesti po redosledu pojavljivanja u procesu glikolize sledeće enzime:

enolaza, aldolaza, fosfogluagoza-izomeraza, piruvat-kinaza, gliceraldehid-fosfat dehidrogenaza, fosfofruktokinaza, trioza-fosfat izomeraza, fosfoglicerat-kinaza, heksokinaza, fosfoglicerat-mutaza

Rješenje:

Heksokinaza – fosfoglucoza-izomeraza – fosfofruktokinaza – aldolaza –
trioza-fosfat -izomeraza – gliceraldehid-fosfat dehidrogenaza – fosfoglicerat kinaza
– fosfoglicerat-mutaza – enolaza – piruvat kinaza

10 x 1 bod = **10 bodova**

10. Povezati antibiotike označene velikim slovima sa odgovarajućom grupom kojoj pripadaju na osnovu strukture, označene malim slovima.

A. streptomycin B. nistatin C. gramicidin S D. penicilin E. eritromicin

a. antibiotik sa strukturom polipeptida b. antibiotik iz grupe makrolida c. antibiotik sa strukturom jednostavnih aminokiselina ili oligopeptida d. antibiotik polienske strukture e. antibiotik sa strukturom glikozida.

Rješenje:

Ca, Eb, Dc, Bd, Ae.

5 x 1 bod = **5 bodova**

11. Zaokružiti tačan odgovor.

ATP sadrži: a) dvije anhidridne veze, jednu estarsku vezu, jednu glikozidnu vezu b) jednu anhidridnu vezu, dvije estarske veze, jednu glikozidnu vezu c) dvije anhidridne veze, jednu estarsku vezu, jednu N-glikozidnu vezu d) jednu anhidridnu vezu, dvije estarske veze, jednu N-glikozidnu vezu e) dvije anhidridne veze, dvije estarske veze, dvije N-glikozidne veze

Rješenje:

c)

..... **3 boda**

12. Zaokružiti tačan odgovor.

Polni hormoni su: a) glikoholna kiselina, tauroholna kiselina, dezoksiholna kiselina b) kortizon, aldosteron, progesteron c) kortizon, estron, estradiol d) progesteron, androsteron, testosteron e) estron, androsteron, testosteron

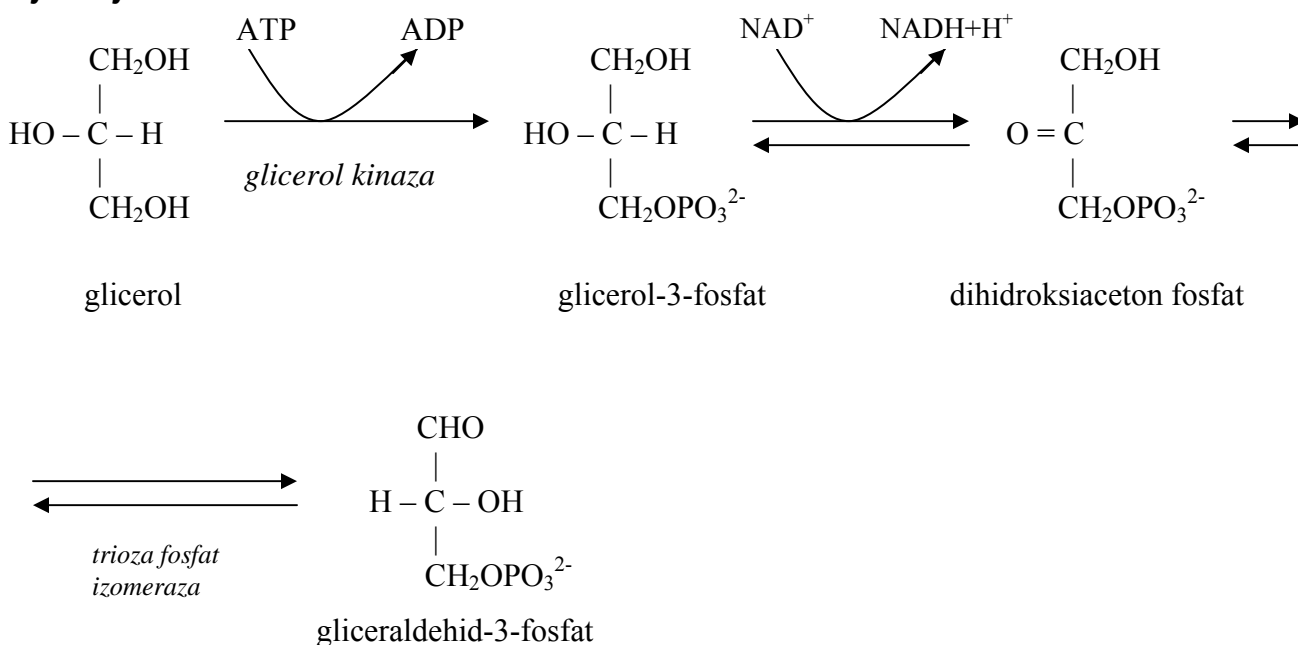
Rješenje:

e)

..... **3 boda**

13. Metabolizam glicerola se odvija u jetri, gdje se fosforiliše (sa ATP) *glicerol kinazom* do glicerol-3-fosfata. Nastali glicerol-3-fosfat se oksiduje (sa NAD^+) do dihidroksiaceton fosfata, kojeg *trioza fosfat izomeraza* izomerizuje do gliceraldehid-3-fosfata, koji se uključuje dalje u glikolizu ili glukoneogenezu. Predstavite jednačinama metabolizam glicerola.

Rješenje:

..... 3 x 3 boda = **9 bodova**

14. Biosinteza i biorazgradnja masnih kiselina odvijaju se različitim putevima i u odvojenim djelovima ćelije. Navesti po redosledu odigravanja tipove reakcija koje se dešavaju tokom: a) β -oksidacije masnih kiselina (razgradnje masnih kiselina), b) sinteze masnih kiselina.

Rješenje:

- a) oksidacija, hidratacija, oksidacija, hidroliza (tioliza) ..... 4 boda
 b) kondenzacija, redukcija, dehidratacija, redukcija ..... 4 boda

ukupno: **8 bodova**